

Ooit belicht vanuit drie invalshoeken de brede geschiedenis van de bloembollensector:

- Wat gebeurde er 25, 50, 75 of 100 jaar geleden?
- Een bijzonder boek uit de KAVB-bibliotheek.
- Een uitvinding die de sector sterk heeft beïnvloed.

De ordenende mens

Wie in het najaar bollen van bijvoorbeeld de tulp 'Prinses Irene' koopt, moet er op kunnen vertrouwen dat er volgend voorjaar tulpen bloeien die voldoen aan de afbeelding op de verpakking en de omschrijving. Zo'n naam is er niet voor niets. Naamgeving is een orderingsprincipe. In de bloembollenwereld ontstond die zo'n vierhonderd jaar geleden.

Tekst: Arie Dwarswaard | Fotografie: René Faas

Binnenkort verschijnt bij Greenity de jaarlijkse bijlage Registraties van de KAVB. Net als voorgaande jaren heeft de vereniging zo'n vierhonderd nieuwe cultivars geregistreerd. Bloemkleur en -vorm, steellengte en bloeiperiode, het is allemaal nauwkeurig vastgelegd volgens internationale standaarden. En, niet te vergeten, er is een naam toegekend. Naam en eigenschappen vormen samen een unieke combinatie. Alleen die tulp, hyacint of dahlia voldoet aan al die kenmerken. Daarmee scheidt de sector duidelijkheid in het hele handelskanaal: van veredelaar, kweker, exporteur en broeier tot de consument.

JACOB BOM

Maar wanneer begon het geven van een naam aan bolgewassen? Namen geven op zich is al heel oud. In Genesis 1, het scheppingsverhaal, is al sprake van de ordenende mens, die alle levende wezens van een naam voorziet. In de tijd van de Romeinen, voor het jaar nul, kregen fruitrassen al namen die verwezen naar de eigenaar. Die systematiek doet in 1614 ook zijn intrede in de tulpenwereld. In dat jaar verschijnt de Hortus Floridus van Christijn van de Passe. Daarin komen tienallen verschillende tulpen voor, waarvan een aantal verwijst naar de eigenaar. Een van hen is Jacob Bom uit Utrecht, die eigenaar is van Tulipa Jacobi Bommi, gecombineerd met enkele Latijnse woorden die de kleuren aanduiden.

Twee jaar eerder publiceerde Emanuel Sweert zijn Florilegium, waar ook tientallen tulpen in staan, die echter nog geen naam hebben, maar alleen een Latijnse omschrijving. Na 1614 gaat het snel met de hoeveelheid tulpennamen. Op basis van de inhoud van een aantal tulpenboeken die tussen 1640 en 1670 verschijnen, komt Ernst Krelage op zo'n vijfhonderd verschillende cultivars. Bij de hyacint stijgt dit aantal in de 19e eeuw tot tweeduizend cultivars.

ORDE DRINGEND GEWENST

In die veelheid van namen ontstond vooral in de 19e eeuw een willekeur in de naamgeving. Bij de hyacinten waren er vier variëteiten met de naam Grootvorst, drie met de naam Gloria Forum en twee

Charles Dickens. En van de hyacint Neerlands Glorie bestonden maar liefst vijf synoniemen. Geen heldere situatie voor de eindgebruiker.

Binnen de Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur klonk al in de negentiger jaren van de 19e eeuw de roep om duidelijkheid als het om cultivarnamen ging. Omdat de vereniging aanvankelijk niet in actie kwam, organiseerden enkele ondernemers in oktober 1891 een Tulpencongres, waarbij van enkele cultivars werd besproken welke varianten er allemaal in omloop waren. Later kwam er een eigen proeftuin, waar opplantingen werden gemaakt om cultivars te vergelijken. In 1914 werkte de vereniging samen met de Royal Horticultural Society om een

lijst van tulpencultivars op te stellen. Op die manier werd er orde aangebracht in de namen van groepen en van cultivars. Sinds 1955 is de KAVB de internationale registratie-autoriteit voor tulp en nog heel wat andere bolgewassen. Een taak die de KAVB nog steeds serieus neemt. Ook nu is de behoefte aan onderscheidbaarheid en uniformiteit groot. Nederland voorziet de hele wereld van bloembollen en dan moet welke koper dan ook erop kunnen vertrouwen dat wat hij of zij bestelt klopt met de omschrijving. Naam en eigenschappen horen bij elkaar. Daarom is het niet alleen belangrijk om een goede naam te bedenken, maar ook om een eigen aanwinst te laten registreren. Ordening moet er nu eenmaal zijn. ♦

